

ИЗМЕРЕНИЯ НА ИНФОРМАЦИОННАТА ВОЙНА

Winn Schwartau, *Information Warfare*, 2nd rev. ed.
(New York: Thunder's Mouth Press, 1997), ISBN 1560251328.

В първия брой на списание “Информация и сигурност” бе представена първата книга на Winn Schwartau. Две години по-късно под същото заглавие се появи нова книга. Запазвайки структурата на първата си книга, авторът е поканил за участие най-известните учени и изследователи по въпросите на информационната война.

Още в уводната част Frederick Cohen прави преглед на основните възгледи за информационната война, а Швартау призовава за създаването на *електронна гражданска отбрана*. Във втора глава е публикувана оценката на Charles Swett за стратегическото място на Интернет. В трета глава Швартау доразвива идеите си за мястото на психологическите операции в информационната война, едно схващане на американските военни е развито от Richard Szaranski, а Howard Rheingold призовава за приемането на закон за “компютърното приличие.” Пета глава е обогатена с професионален анализ на уязвимостта на системи под UNIX към вирусни атаки. Към шеста глава са добавени изследвания за ролята на Интернет при провеждане на наблюдение, за бъдещите проблеми в използването на преградни стени (firewalls), за мерките за противодействие срещу нелетална информационна война и за телевизионната война. Професионалните анализи значително са обогатили главите за криптографията, за ролята на информационната война като военен инструмент, за технологичните, организационните и правните аспекти на персоналната, корпоративната и глобалната информационна война. Особено важно място е отделено на защитата на националната информационна инфраструктура и необходимостта от разработване на национална информационна политика. Книгата завършва с информация за допълнителни източници и с първия справочник “Who’s Who” в информационната война.

Новото издание на книгата съхранява богатството на примери, живия и увлекателен език и се утвърждава като задължително четиво за работещите в областта на сигурността, както и за много по-широк кръг от информационни специалисти и любители.

Андрей Тодоров

СТРАТЕГИЧЕСКО, ОПЕРАТИВНО И ТАКТИЧЕСКО ИЗМЕРЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ОПЕРАЦИИ

**Field Manual FM 100-6, *Information Operations*
(Washington, DC: Department of the Army, 27 August 1996).**

Полевият устав на Сухопътни войски (СВ) на САЩ излиза сравнително късно - едва през 1996г. За първи път официална секретна директива на Департамента по отбраната на САЩ за информационната война е публикувана през декември 1992г. (DOD Directive TS-3600.1). През лятото на 1994г. Научният борд по отбраната (Defense Science Board) публикува най-изчерпателното засега изследване по информационна война. Първият официален доктринален документ във Въоръжените сили на САЩ е публикуван от ВВС през 1995г. - Основи на информационната война (Cornerstones of Information Warfare). По-късно след еволюция на понятията във Военновъздушните сили на САЩ бе подготвена доктрина AFDD 2-5 *Information Operations* за организиране и водене на информационни операции, който към момента не е влязъл официално в сила. Председателят на Комитета на Началник щабове в инструкция 3210.01/15.12.1995г. "*Joint Information Warfare Policy*" определи ролята на информационната война и основите ѝ. Военноморските сили също използват концепцията за информационни операции в ежедневната си дейност. Президентът на САЩ със своя заповед ЕО 13010/15.07.1996 създаде президентска комисия по защита на критичните инфраструктури на САЩ, която също има доктринално значение. Тези и други документи ще разгледаме в следващи броеве на списанието.

Уставът на СВ на САЩ FM 100-6 за информационни операции обаче е най-подробния доктринален документ с приложение не само в СВ, но и в другите видове въоръжени сили, отбранителни агенции и институции, участващи в подготовката и провеждането на информационни операции.

В шест глави последователно са разгледани въпросите по оперативната среда за провеждане на информационни операции (геостратегическа и технологична ситуация, заплахи за информационната инфраструктура,

предизвикателства, информационното доминиране като отговор на предизвикателствата); основите на информационните операции (когнитивен процес, стратегия, компоненти на информационните операции, информационни дейности); същност на информационните операции (борба за превъзходство в управлението - оперативна сигурност, маскировка и въвеждане в заблуждение, психологически операции, електронна война, физическо поразяване; гражданско-военни отношения; връзки с обществеността); роля на разузнаването в информационните операции; роля на информационните системи; планиране и водене на информационни операции.

В четири приложения са дадени основните образци на план и бойни заповеди по организиране и провеждане на информационни операции; функционалните задължения на различни органи в подготовката и воденето на информационни операции; операционализирането на процеса планиране; организацията на звената по информационна война и тяхната оперативна/ бойна подготовка.

Уставът е предназначен да подпомага командирите и да осигури ръководство при провеждане на информационни операции в поддръжка на всички фази на използване на военни сили и средства, включително в операции, различни от война, конфликти с ниска интензивност и при коалиционни действия. Като базов устав в областта на информационните операции, публикацията се използва за разработване на тактиката на информационните операции, методи и способности за подготовка и водене на информационни операции, както и за планиране и провеждане на оперативната и бойна подготовка на щабовете и войските. FM 100-6 е основа и за разработка на курсове в училищата на СВ, както и за подготовка на документи по проверка и оценка на готовността на поделенията за водене на информационни операции.

Уставът определя информацията като главен фактор, влияещ на стратегическо, оперативное и тактическо ниво на военната дейност. Той подпомага командирите в успешното интегриране на информацията, информационните системи и техните ефекти във всички видове военни операции, с което решително да се повишат бойната мощ на подчинените им войски. Така се постига синергизъм, който повишава поразяващата способност и живучестта на войските, както и темпото на провежданите от тях операции. В специалните случаи на операции, различни от война, синергизмът повишава възможностите на войските и доверието към тях.

FM 100-6 е основната доктрина, осигуряваща прехода на СВ на САЩ към информационната ера.

ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ ЗА МЕЖДУНАРОДНА СИГУРНОСТ

Péricles Gasparini Alves, ed., *Increasing Access to Information Technology for International Security. Forging Cooperation Among Research Institutes in Europe, the United States and Canada* (Geneva: United Nations Institute for Disarmament Research, 1998), ISBN 92-1-100759-3.

Системата на европейската сигурност е в процес на дълбока трансформация. В днешния бързо променящ се свят все по-ясна е необходимостта от подобряване на взаимното разбиране на проблемите на регионалната сигурност. В това отношение изключително важна роля играят институти и други изследователски организации, посветили се на проблемите на международната сигурност.

Тази книга представя една като цяло оптимистична оценка на ролята на информационните технологии за подпомагане на диалога по проблемите на сигурността. Andreas Wenger и Stephan Libiszewski представят инициативата на Швейцария по програмата Партньорство за мир и поддържането на информационна мрежа по проблемите на международните отношения и сигурността с базов адрес

<http://www.isn.ethz.ch>

Идентифицирани са основните информационни нужди на международните организации. Gerd Hagmeyer-Gaverus от стохолмския институт за мирни изследвания SIPRI представя вижданията си за общите изисквания на международната общност от експерти в областта на сигурността от информация и средства и системи за нейното обработване. Dietrich Seydel представя европейската информационна мрежа за международни отношения и регионални изследвания EINIRAS. В книгата има и българско участие - Соня Хинкова описва опита от съвместни изследвания за подготовка на експерти по национална сигурност.

Книгата осигурява задълбочено запознаване със съвременните начини за съчетаване на интелектуални, човешки, материални и финансови ресурси за укрепване на сътрудничеството, идентифицирането на партньори, осигуряването на връзката между тях и стратегиите за набиране на необходимите средства. В този смисъл тя е един изключително полезен източник за всички, които се стремят към сътрудничество и пълноценна интеграция в международната общност на специалистите по проблемите на сигурността и международните отношения.

Тодор Тагарев

СЕНЗОРИ В ОПЕРАЦИИ ЗА ПОДДЪРЖАНЕ НА МИРА

Péricles Gasparini Alves, ed., *Increasing Access to Information Technology for International Security. Forging Cooperation Among Research Institutes in Europe, the United States and Canada* (Geneva: United Nations Institute for Disarmament Research, 1998), ISBN 92-9045-130-0.

Операции на Организацията на обединените нации за поддържане на мира се провеждат от десетилетия, но значението им нарасна в голяма степен след края на Студената война. Задачите за мониторинг съставляват централна част от мандата на тези операции. Договори или резолюции като правило включват изисквания за изтегляне зад линия за прекратяване на огъня, спазване на демилитаризирана буферна зона, забрана за тежки оръжия в контролни зони или поддържане на зони за безопасност, а наблюдението за спазването им трябва да бъде надеждно и безпристрастно. Колкото по-обхванат е мониторинга, толкова по-вероятно е спазването на тези изисквания. Но на практика задачите за мониторинг твърде често изискват да се наблюдават обширни райони, които силите на ООН не могат да покриват непрекъснато. Личният състав на мироопазващите сили обикновено се разполага в контролни точки или области, считани за най-чувствителни. По-малки пътища и открити терени се наблюдават от патрули през различни интервали от време. Но това създава много възможности за нарушения на мирните договорености.

Развитието на информационните технологии позволява промяна на тази ситуация. Разработват се системи от автономни наземни сензори, подходящи за непрекъснато наблюдение. Те могат да бъдат разпологани във важни точки или сектори на контролна линия, да регистрират движение или присъствие на транспортни средства, хора, оръжия в зоната на своя обхват и да подават сигнал за тревога към центъра за мониторинг или командния пункт на мироопазващите сили. Изпратени сили за бързо реагиране или патрул могат незабавно да пресрещнат нарушителите, да опитат да ги спрат, или най-малкото да регистрират по категоричен начин нарушението.

Макар информационните технологии да позволяват това, до момента такива системи не са използвани в мироопазващи операции. Приложението им изисква детайлно изследване на редица технологични, оперативни, системни, финансови и правни въпроси. Книгата представя едно отлично въведение и фундаментална основа за решаване на въпросите за повишаване на ефективността на операциите за поддържане на мира чрез внедряване на модерни информационни технологии.

Андрей Тодоров